

СИЛАБУС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Назва курсу	ОСНОВИ РИТОРИКИ
Веб-сайт для курсу	http://do1.luguniv.edu.ua/ http://do.luguniv.edu.ua/
Мета й завдання курсу	<p>Мета курсу – формування фахових компетентностей і практичних навичок, необхідних для виконання професійних функцій на високому рівні, придбання студентами необхідних теоретичних і практичних знань в області педагогічної риторики і в сфері комунікативної компетентності.</p> <p>Завдання:</p> <ul style="list-style-type: none">• сформувати у студентів знання термінологічного апарату риторики;• ознайомити студентів з історичним розвитком риторики;• навчити студентів застосуванню теоретичних знань з риторики у власній комунікативній та педагогічній практиці;• виробити у студентів навички компетентної комунікативної поведінки в ситуаціях публічного виступу, діалогічної взаємодії і конфлікту.
Тривалість курсу	1 семестр, 3 кредити, 90 годин
Результати навчання	<p>Загальні та фахові компетентності, які формуються у процесі вивчення дисципліни:</p> <p>ІК. 1. Здатність розв'язувати складні спеціалізовані задачі й практичні проблеми в галузі середньої освіти, що передбачає застосування теорій та методів освітніх наук і характеризується комплексністю й невизначеністю педагогічних умов організації навчально-виховного процесу в основній (базовій) середній школі.</p> <p>ЗК. 1. Здатність діяти відповідально і свідомо на засадах поваги до прав і свобод людини та громадянина; реалізувати свої права і обов'язки; усвідомлювати цінності громадянського суспільства та необхідність його сталого розвитку.</p> <p>ЗК 2. Здатність зберігати та примножувати моральні, культурні, наукові цінності і досягнення суспільства на основі розуміння історії та закономірностей розвитку предметної області, її місця у загальній системі знань про природу і суспільство та у розвитку суспільства, техніки і технологій, використовувати різні види та форми рухової активності для активного відпочинку та ведення здорового способу життя.</p> <p>ЗК 3. Здатність використовувати інформаційні й комунікаційні технології для виконання завдань у сфері професійної діяльності, зокрема, для пошуку, оброблення інформації з різних джерел (друкованих, цифрових).</p> <p>ЗК 4. Здатність учитися протягом життя й оволодівати сучасними знаннями; розвивати свій інтелектуальний рівень, розширювати загальнокультурний світогляд</p>

на різних етапах професійного зростання.

ЗК 5. Здатність застосовувати набуті знання в практичних ситуаціях, виконанні професійних завдань, реалізації педагогічних функцій в умовах мінливого освітнього середовища, прийнятті ефективних рішень у професійній діяльності, відповідально ставитись до обов'язків, мотивувати людей задля досягнення спільної мети.

ЗК 6. Здатність до генерування нових ідей (креативність), використання інновацій у професійній діяльності, виявлення та розв'язання проблем, ініціативність та підприємливість.

ЗК 10. Здатність до письмової й усної комунікації засобами української, російської й англійської мов; володіння різними видами мовленнєвої діяльності; спроможність розв'язувати комунікативні завдання російською, англійською мовами як усно, так і письмово, удосконалювати мовленнєві навички.

Фахові компетентності

ФК 3. Здатність інтерпретувати й зіставляти мовні та літературні явища, використовувати різні методи й методики аналізу тексту.

ФК 7. Здатність формувати й розвивати мовно-комунікативні уміння та навички учнів, якісно реалізовувати види мовленнєвої діяльності (читання, аудіювання, говоріння, письмо) завдяки достатньому обсягові знань із фонетики, лексики, граматики, орфографії, пунктуації, стилістики й культури мовлення української, російської та іноземної мов. Володіти методикою розвитку зв'язного мовлення учнів й підготовки творчих робіт; дотримуватися сучасних мовних норм з російської, англійської мов, використовувати різні форми й види комунікації в професійній діяльності, обирати мовні засоби відповідно до стилю й типу тексту.

ФК 8. Здатність до організації самостійної роботи, спрямованої на опанування новими знаннями в галузі професійної діяльності; здійснювати власні дослідження в освітній діяльності проблемно-пошукового й творчого характеру, узагальнювати й оприлюднювати результати розроблення актуальної проблеми (у фахових виданнях, виступах тощо).

ФК 9. Здатність орієнтуватися в інформаційному просторі, здійснювати пошук і критично оцінювати інформацію, оперувати нею у професійній діяльності, інтегрувати навчальну та дослідницько-пошукову діяльність, розвивати в учнів критичне мислення, креативні здібності, мотивацію пізнавальної діяльності.

У здобувачів вищої освіти першого (бакалаврського) рівня вищої освіти після завершення курсу будуть сформовані наступні компетентності:

ПРН 3. Знає мову професії, термінологію свого фаху, джерела поповнення лексики російської літературної мови, англійської мови; основні умови ефективного мовленнєвого спілкування, стилі, жанри; технології різних видів лінгвістичного, літературознавчого й методичного аналізу; знає мовні норми, соціокультурну ситуацію розвитку російської, англійської мов, особливості використання мовних одиниць у певному контексті, мовний дискурс художньої літератури й сучасності.

ПРН 5. Знає основи цифрових пристроїв, онлайн-сервіси мережі Інтернет; знає правила критичного оцінювання інформації та критерії медіа грамотності; професійні онлайн спільноти та електронні (цифрові) ресурси для безперервного професійного розвитку впродовж життя; мережевий етикет у професійній діяльності; правила безпеки в цифровому середовищі, наслідки впливу цифрової інформації на людину.

ПРН 7. Володіє державною, російською, англійською мовами для формування

комунікативної компетентності фахівця, необхідної для здійснення професійного спілкування. Знає ознаки безпечного освітнього середовища, стратегії ненасильницької та безконфліктної комунікації з учасниками освітнього процесу, методи ведення діалогу та полілогу, використання вербальних і невербальних засобів, усвідомленого та емпатичного слухання.

ПРН 9. Знає сучасні методи науково-дослідницької, проблемно-пошукової роботи за спеціальністю, вимоги законодавства щодо академічної доброчесності та використання об'єктів авторського права.

ПРУ 1. Уміє застосовувати набуті знання в освітньому процесі, професійному спілкуванні; сприяє опануванню учнями іноземної мови, літератури для вирішення комунікативних завдань у практичних ситуаціях, розв'язувати складні спеціалізовані задачі та вирішувати практичні проблеми в галузі мовно-літературної освіти.

ПРУ 5. Володіє комунікативною мовленнєвою компетентністю з російської та іноземної мови (лінгвістичний, соціокультурний, прагматичний компоненти відповідно до загальноєвропейських рекомендацій із мовної освіти); уміє організовувати діалог і полілог з учнями та іншими учасниками освітнього процесу, поважаючи права людини та суспільні цінності.

ПРУ 7. Уміє працювати з теоретичними та науково-методичними джерелами, обробляти, систематизувати й застосовувати в освітній діяльності критично оцінювати достовірність, надійність інформації, вплив інформації на свідомість і розвиток учнів; використовувати відкриті електронні (цифрові) освітні ресурси педагогічного спрямування для професійного розвитку та обміну педагогічним досвідом, створювати та наповнювати власне е-портфоліо; уникати небезпек в інформаційному просторі; забезпечувати захист і збереження персональних даних; аналізувати досвід роботи вчителів, моделювати елементи педагогічної діяльності.

ПРУ 8. Володіє методами і прийомами науково-дослідницької, проблемно-пошукової діяльності в мовно-літературній освіті, уміє здійснювати наукове дослідження й публічно презентувати отримані результати з урахуванням вимог академічної доброчесності.

ПРК. 1. Формує комунікаційну стратегію з колегами, соціальними партнерами, учнями (вихованцями) та їхніми батьками із дотриманням етичних норм спілкування, принципів толерантності, творчого діалогу, співробітництва та взаємоповаги до всіх учасників освітнього процесу, розуміє й цінує мультикультурність.

ПРК. 2. Ефективно спілкується в науково-навчальній, соціально-культурній та офіційно-ділових сферах; виступає перед аудиторією, бере участь у дискусіях, обстоює власну думку (позицію), дотримується культури поведінки й мовленнєвого спілкування.

ПРК. 3. Організовує педагогічну комунікацію суб'єктів освітнього процесу, ефективно співпрацює в команді в педагогічному колективі закладу освіти та інших професійних об'єднань.

ПРА 1. Усвідомлює значущість своєї професії, має сформовані ціннісні орієнтири, здатний аналізувати та вирішувати значущі світоглядні проблеми та приймати рішення, визначати власну соціокультурну позицію в полікультурному суспільстві.

ПРА 4. Усвідомлює необхідність навчатися впродовж життя і вдосконалювати з високим рівнем автономності набуту кваліфікацію.

Тижневий розклад	аудиторних – 2; самостійна робота – 3.
Теми	<ol style="list-style-type: none"> 1. Предмет, мета, завдання риторики. Риторика: від античності до наших днів. 2. Неориторика як новий щабель у розвитку риторики. 3. Мовні стратегії і тактики в педагогічній комунікації. 4. Аргументативний дискурс. 5. Організація диспуту та дискусії. Формулювання дискусійної теми. Дискусійний виступ, його особливості. 6. Риторичні фігури і тропи: їх використання в публічній промові. 7. Риторичний текст: розташування, побудова мови по хрїї. 8. Техніка мови.
Орієнтація (на кого розрахований курс)	Курс розраховано на студентів першого (бакалаврського) рівня вищої освіти. Освітня програма 014 Середня освіта (Мова і література (російська, англійська)).
Резюме викладача	<p>Мінаєва Елла Вікторівна – кандидат філологічних наук, доцент кафедри світової літератури та російського мовознавства Луганського національного університету імені Тараса Шевченка.</p> <p>Сфера професійних інтересів:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Комунікативні технології. 2. Лінгвопоетика. 3. Лінгвістична концептологія. 4. Гендерна лінгвістика. 5. Інтернет-комунікації. 6. Дискурсологія.
Інформація для підтримання зв'язку з викладачем	e-mail: ella7773.em@gmail.com
Попередня підготовка	Для вивчення дисципліни необхідні знання, вміння та компетенції, отримані в рамках вивчення вузівських курсів «Філософія», «Психологія», «Практичний курс російської мови».
Як навчатися?	<p>Вивчення курсу має являти собою певну систему:</p> <ul style="list-style-type: none"> - конспектування лекцій; - конспектування наукової та навчальної літератури з тем і питань, винесених <p>для самостійного вивчення;</p> <ul style="list-style-type: none"> - самостійну підготовку до практичних занять (опрацювання теоретичних питань та виконання практичних завдань);

	- виконання індивідуальних завдань та ін.
Навчальні матеріали	<p style="text-align: center;">Основна навчальна література</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Абрамович С. Д., Чікарькова М. Ю. Риторика : навч. посіб. Львів : Світ, 2001. 240 с. 2. Бондаренко Г. Л. Історія педагогічної риторики : навч. посіб. Київ : Персонал, 2012. 276 с. 3. Введенская Л. А. Риторика и культура речи. Ростов н/Д. : Феникс, 2012. 538 с. 4. Волкова Н. В. Професійно-педагогічна комунікація : навч. посіб. Київ : Академія, 2006. 256 с. 5. Голуб Н. Б. Риторика у вищій школі : монографія. Черкаси : Брама-Україна, 2008. 400 с. 6. Коваленко С. М. Сучасна риторика : навч.-практ. посібн. Тернопіль : Мандрівець, 2007. 184 с. 7. Колотілова Н. А. Риторика : навч. посібн. Київ : Центр учб. літератури, 2007. 232 с. 8. Колотілова Н.А. Риторика:Навч. посібник. К.: Центр учбовоїлітератури, 2007. 232 с. 9. Мацько Л. І. Риторика : навч. посіб. 2-е вид., стер. Київ : Вища шк., 2006. 311 с. 10. Мацько Л. І., Мацько О. М. Риторика : навч. посібник. Київ : Вища школа, 2003. 311 с. 11. Мацько Л.І., Мацько О.М. Риторика:Навч. посіб. К.: Вицшашк. 2003. 311 с. 12. Методика навчання риторики в школі : навч. посіб. / автор-укладач В. А. Нищета. Київ : Центр учбової літератури, 2014. 200 с. 13. Навчальний посібник з курсів «Онови риторики» і «Професійна риторика» / укл. І. Гузенко. Львів : ЛДУФК, 2006. 76 с. 14. Нікітіна А. В. Педагогічний дискурс учителя-словесника : монографія. Київ: Ленвіт, 2013. 338 с. 15. Олійник О. Б. Основи ораторської майстерності : навч. посібн. Київ : Кондор, 2010. 181 с. 16. Олійник О. Б. Риторика : навч. посібн. Київ : Кондор, 2009. 170 с. 17. Олійник О. Б. Сучасна ділова риторика : навч. посібн. Київ : Кондор, 2010. 166 с. 18. Онуфрієнко Г. С. Риторика : навч. посібн. Київ : Центр учб. літератури, 2008. 592 с. 19. Препотенська М.П. Риторика. Київ: Фірма "ІНКОС", 2011. 252 с. 20. Риторика : учеб.пособие для студентов вузо. 3-е изд. М. : Флинта : Наука, 2004. 624 с 21. Рождественский Ю. В. Теория риторики. Москва :Флинта, 2006. 512 с. 22. Сагач Г. М. Риторика : навч. посіб. для студ. серед. і вищ. навч. закладів. Київ : Видавничий дім «Ін-Юрс», 2000. 568 с. 23. Сагач Г. М., Юніна О. А. Загальна риторика : сучасна інтерпретація. Київ : Т-во «Знання», 1992. Ч. І. 142 с. 24. Сагач Г. М. Золотослів : навч. посіб. для середніх і вищих навч. закладів. Київ : Райдуга, 1993. 378 с. 25. Сагач Г. М. Риторика : конспект лекцій. Київ : ІСДОУ, 1993. 148 с. 26. Стернин И. А. Практическая риторика :Учеб. пособ. Москва : Академия,

	<p>2010. 271 с.</p> <p style="text-align: center;">Додаткова навчальна література</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Александров Д.Н. Самоучитель красноречия. Москва: ФАИР-ПРЕСС, 2003. 304 с. 2. Львов М. Р. Риторика. Культура речи : учеб.пособ. Москва : Академия, 2004. 272 с. 3. Мартьянова И.А. Риторика убеждения. СПб.: Своеиздательство, 2011. 150 с. 4. Нікітіна А. В. Педагогічний дискурс учителя-словесника : монографія. Київ : Ленвіт, 2013. 338 с. 5. Остапенко Н. М., Симоненко Т. В., Руденко В. М. Технологія сучасного уроку рідної мови : навч. посіб. Київ : ВЦ „Академія”, 2011. 248 с. 6. Пентиліук М. І. Актуальні проблеми сучасної лінгводидактики : зб. ст. Київ : Ленвіт, 2011. 256 с. 7. Селіванова О. О. Сучасна лінгвістика. Лінгвістична енциклопедія. Полтава : Довкілля. 2010. 844 с. 8. Селіванова О. О. Сучасна лінгвістика : термін. енцикл. Київ ; Полтава : Довкілля, 2006. 716 с. 9. Смелкова З.С., Ипполитова Н.А., Ладыженская Т.А. и др. Педагогическая риторика в вопросах и ответах: Учебное пособие. Москва: МПГУ, 2011. 254 с. 10. Сухинин В.П., Горшенина М.В. Современная риторика: Учебное пособие. Самар. гос. техн. ун-т., филиал в г. Сызрани. Сызрань, 2010. 118 с. 11. Хазагеров Г. Г. Риторика : Учеб.пособ. Ростов н/Д : Феникс, 2004. 384 с. <p style="text-align: center;">Інформаційні ресурси</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Бібліотеки університету та міста, репозиторій. 2. Інтернет ресурси: навчальні сайти https://prometheus.org.ua/, https://ru.coursera.org/, https://www.ed-era.com/courses/ 3. Електронні бібліотеки. 4. Електронні мовознавчі словники. 		
Необхідне устаткування	Комп'ютер, мережа Інтернет.		
Оцінювання (онлайн / очно)	Очно, онлайн		
Критерії оцінювання (окремо для кожного виду діяльності)	<p>Семестрову рейтингову оцінку розраховують, виходячи з критеріїв:</p> <ul style="list-style-type: none"> - модульна контрольна робота – 30 %; - результати роботи на практичних заняттях – 50 %; - самостійна робота – 20%. <p>Критерії оцінювання результатів навчання</p>		
	<table border="1" style="width: 100%;"> <tr> <td style="width: 50%; text-align: center;">кількість відсотків</td> <td style="width: 50%; text-align: center;">Критерії оцінювання навчальних досягнень здобувачів вищої освіти</td> </tr> </table>	кількість відсотків	Критерії оцінювання навчальних досягнень здобувачів вищої освіти
кількість відсотків	Критерії оцінювання навчальних досягнень здобувачів вищої освіти		

	90 - 100	Вільно володіє навчальним матеріалом, висловлює свої думки, робить аргументовані висновки, рецензує відповіді інших здобувачів, творчо виконує індивідуальні та колективні завдання; самостійно знаходить додаткову інформацію та використовує її для реалізації поставлених перед ним завдань; вільно використовує нові інформаційні технології для поповнення власних знань.	
	83 - 89	Вільно володіє навчальним матеріалом, застосовує знання на практиці; узагальнює і систематизує навчальну інформацію, але допускає незначні огріхи у порівняннях, формулюванні висновків, застосуванні теоретичних знань на практиці.	
	75 - 82	Недостатньо повно засвоює навчальний матеріал, намагається застосовувати знання на практиці; узагальнює і систематизує навчальну інформацію, але допускає огріхи у порівняннях, формулюванні висновків, застосуванні теоретичних знань на практиці.	
	63 - 74	Володіє навчальним матеріалом поверхово, фрагментарно, на рівні запам'ятовування відтворює певну частину навчального матеріалу з елементами логічних зв'язків, знайомий з основними поняттями навчального матеріалу.	
	50 - 62	Частково володіє навчальним матеріалом, не здатний до глибокого, всебічного аналізу, обґрунтування та аргументації має елементарні нестійкі навички виконання завдання	
	20-49	Має фрагментарні знання (менше половини) при незначному загальному обсязі навчального матеріалу; відсутні сформовані уміння та навички; під час відповіді допускаються суттєві помилки.	
	1 - 19	Не володіє навчальним матеріалом.	
<p>Підсумковим балом є арифметична сума балів, отриманих здобувачем вищої освіти за всі види робіт з освітнього компонента. Максимальна кількість балів становить 100 балів.</p> <p>Виставлення семестрової оцінки за освітнім компонентом регламентується п. 3.8 Положення про організацію освітнього процесу в ДЗ „Луганський національний університет імені Тараса Шевченка” (http://luguniv.edu.ua/wp-content/uploads/2020/11/poloj_organiz_ocv_protov_nov2020.pdf).</p> <p>У разі, якщо здобувач вищої освіти вважає оцінку за екзамен абозалік необ'єктивною, він може подати звернення про оскарження результатів оцінювання відповідно до процедури (http://luguniv.edu.ua/wp-content/uploads/2020/11/2_10_protov_zabezp_yakist_osvita_2020.pdf).</p> <p>Перескладання освітнього компонента відбувається за процедурою: http://luguniv.edu.ua/wp-content/uploads/2020/05/2_2_protov_zabezp_yakist_osvita.pdf. Проведення факультативних занять для повторного оцінювання освітнього компонента відбувається за процедурою: http://luguniv.edu.ua/wp-content/uploads/2020/11/2_3_protov_zabezp_yakist_osvita_2020.pdf.</p>			

Забезпечення виконання принципів академічної доброчесності	Буде забезпечено виконання принципів професіоналізму та компетентності, партнерства, взаємної поваги, прозорості оцінювання знань.